

Nr 96.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående ersättande från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar av vissa förskottsvis utgivna medel; given Stockholms slott den 25 februari 1916.

Under åberopande av vidlagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar ett belopp av 121,575 kronor 45 öre må tagas i anspråk till gäldande av vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, förskottsvis utgivna medel.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

B. B. E. Mörcke.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 25 februari 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Mörcke, anmälde härefter två från arméförvaltningens fortifikationsdepartement inkomna framställningar om ersättande av förskjutna kostnader samt anförde därvid följande:

»Genom avtal med arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 10 april 1907 förband sig Borås stad dels att till Kungl. Maj:t och kronan utan ersättning och med full äganderätt samt gravationsfritt upplåta vissa markområden till plats för kasernetablissemang och till övningsfält m. m. för Ålvsborgs regemente, dels ock att, i händelse det funnes erforderligt utvidga det till plats för kasern avsedda området, ersätta kronan kostnaderna för de markinköp, som för detta ändamål bleve nödiga, dock högst med 75,000 kronor. Uti brev den 25 januari 1907 hade Kungl. Maj:t bemyndigat arméförvaltningens fortifika-

tionsdepartement att för övningsfältets utvidgning för en kostnad av högst 138,100 kronor inköpa vissa i brevet angivna områden, samt tillika föreskrivit, att berörda belopp skulle av fortifikationsdepartementet förskjutas för att sedermera med 75,000 kronor av staden Borås ersättas och beträffande återstående 63,100 kronor hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande. Sedan i överensstämmelse härmed mark blivit av kronan inköpt inom stadens område, fordrade emellertid staden att av fortifikationsdepartementet utbekomma s. k. trettiondepenning, utgörande en av stadsfullmäktige därstädes bestämd och av Kungl. Maj:t godkänd avgift, som vid köp skulle utgå till stadens allmänna kassa och stadens fattigkassa. Nämnda avgift utgjorde för här ifrågavarande köp 3,852 kronor, vadan sålunda staden, sedan krav från departementet anställtts å förberörda 75,000 kronor, på grund av ovannämnda avtal ansåg sig förpliktad utgiva allenast 71,148 kronor, vilket belopp inbetalades till departementet. Genom brev den 12 april 1912 medgav sedermera Kungl. Maj:t, att det av staden innehållna beloppet, 3,852 kronor, finge tillkomma staden.

Sedan jämlikt föreskrift i brev den 2 juni 1912 övriga förskjutna, av staden icke gottgjorda kostnader för ifrågavarande markinköp ersatts från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar, har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* uti underdånig skrivelse den 8 mars 1913 anmält, att å departementets försträckningskonto kvarstode såsom icke ersatt det belopp av 3,852 kronor, staden medgivits att såsom trettiondepenning avdraga å den summa, varmed staden förbundit sig att bidraga till markinköpet, samt med anledning därav hemställt, att jämväl sistnämnda belopp måtte anvisas att utgå av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Genom brev den 22 maj 1908 föreskrev Kungl. Maj:t, att indragna hospitalshemmanen Rynninge nr:is 1 och 2 i Långbro socken och Örebro län skulle den 14 mars 1909 överflyttas från domänstyrelsens till arméförvaltningens fortifikationsdepartements vård och förvaltning, samt anbefalldes fortifikationsdepartementet att, så fort ske kunde, efter samråd med arméns kasernbyggnadsnämnd inleda underhandlingar med arrendatorn av ifrågavarande hemman rörande avträdande av egendomen eller del därav å tid, som med hänsyn till de förestående kasernbyggnadsarbetena ansåges böra därför bestämmas, ävensom att därefter till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande och förslag i ärendet.

Med anledning härav anmälde fortifikationsdepartementet uti underdånig skrivelse den 9 mars 1909, att ifrågavarande hemman vore utar-

renderade till den 14 mars 1921 mot ett årligt arrende av 1,765 kronor samt en till 170 kronor om året uppskattad nybyggnadsskyldighet. Därjämte överlämnade departementet ett mellan detsamma och arrendatorn förslagsvis upprättat kontrakt angående arrenderättens upphörande den 14 mars 1909 m. m. Enligt berörda kontrakt skulle kronan förbinda sig, bland annat, dels att såsom ersättning för mistad arrenderätt för tiden från den 14 mars 1912 till den 14 mars 1921 samt för den mistning av mark till nyttjande, som arrendatorn redan fått vidkännas, till arrendatorn utbetala kontant 21,500 kronor, dels ock att gälta halva kostnaden för det gräsfrö, som åtginge till utsäde för igensäning av åkerjord och ängsmark.

Genom brev den 2 april 1909 godkände Kungl. Maj:t ifrågavarande avtal samt föreskrev tillika, att arrendatorn tillkommande gottgörelse skulle av fortifikationsdepartementet förskjutas för att sedermera hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande.

Genom brev den 22 oktober 1909 angående förvärvande av mark för skjutbana för Jämtlands fältjägarregemente förordnade Kungl. Maj:t, att ett område om 34,5 hektar, gränsande intill nämnda regementes övningsfält, skulle till kronan avträdas mot lösen, som skulle bestämmas i enlighet med föreskrifterna i förordningen angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov den 14 april 1866, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade arméförvaltningens fortifikationsdepartement att vidtaga härför erforderliga åtgärder samt förskjuta utgifterna för markförvärvet, vilka sedermera skulle hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande.

Uti en av arméförvaltningens fortifikationsdepartement, jämte eget yttrande, den 9 juli 1909 överlämnad underdånig skrivelse anmälde sekundchefen för Svea livgarde, att den för manskapet avsedda matsalen innehölle utrymme endast för omkring 650 man, medan under beväringsrekrytskolan regementets personal uppginge till omkring 1,400 man, samt hemställde på grund härav, att för tillgodoseende av det sålunda ökade behovet av utrymme för manskapets utspisning en ny matsalsbyggnad måtte uppföras vid regementet.

Genom brev den 22 oktober 1909 bemyndigade Kungl. Maj:t fortifikationsdepartementet att för en kostnad av högst 20,850 kronor låta för Svea livgarde uppföra en matsalsbyggnad under tak av plåt, varjämte Kungl. Maj:t föreskrev, att kostnaderna härför skulle av fortifikationsdepartementet utav omhänderhavande medel förskjutas och framdeles hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande.

Genom brev den 22 maj 1908 uppdrog Kungl. Maj:t åt arméförvaltningens fortifikationsdepartement att i den för ridskolan å Strömsholm upplåtna delen av det så kallade riksstallet därsamma-städes för ridskolans räkning inreda spiltor m. m. för 20 hästar. Sedan berörda stallbyggnad genom en natten mellan den 24 och den 25 april 1909 utbruten eldsvåda nedbrunnit, varvid nyssberörda, i det närmaste fullbordade men ännu icke till ridskolan överlämnade stallinredning blivit helt och hållet ödelagd, gjorde fortifikationsdepartementet uti underdånig skrivelse den 2 juli 1909 framställning om uppförande av en ny stallbyggnad för ridskolan i enlighet med av departementet för detta ändamål uppgjorda, skrivelsen bifogade ritningar och kostnadsförslag.

Genom brev den 23 juli 1909 bemyndigade Kungl. Maj:t fortifikationsdepartementet att gå i författning om uppförande snarast möjligt å det förra så kallade riksstallets vid Strömsholm grundmurar av ett nytt stall för 76 hästar i huvudsaklig överensstämmelse med de för ett dylikt stall uppgjorda ritningar. Kostnaderna härför, högst 52,000 kronor, skulle i första hand bestridas av ett enligt ovan åberopade brev den 22 maj 1908 tillgängligt belopp, 11,000 kronor, samt i övrigt med högst 41,000 kronor av fortifikationsdepartementet utav omhänderhavande medel förskjutas för att framdeles hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande.

Genom brev den 24 september 1909 bemyndigade Kungl. Maj:t statsrådet och chefen för lantförvarsdepartementet att uppdraga åt lämplig person att mot en ersättning av 300 kronor i månaden biträda såväl sakkunnige för utredning rörande framtida användningen av arméns mötesplatser som ock arméförvaltningens fortifikationsdepartement med utredning rörande äganderättsförhållanden beträffande ifrågavarande mötesplatser samt övriga lantförsvaret tillhöriga fastigheter. Härjämte föreskrev Kungl. Maj:t, att härav föranledda utgifter skulle av fortifikationsdepartementet förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Uti underdånig skrivelse den 2 oktober 1913 har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* anmält, att departementet förskjutit,

på grund av bestämmelserna i brevet den 2 april 1909 dels i ersättning till förre arrendatorn av indragna hospitalshemmanen Rynninge nr 1 och 2 21,500 kronor, dels ock 346 kronor 50 öre, utgörande halva kostnaden för utsäde under åren 1909, 1910 och 1911;

jämlikt förstnämnda brev den 22 oktober 1909 för förvärvande av mark till skjutbana för Jämtlands fältjägerregemente 30,999 kronor 5 öre; i enlighet med föreskrifterna i sistnämnda brev den 22 oktober 1909 för uppförande av matsalsbyggnad för Svea livgarde 20,827 kronor 90 öre;

på grund av föreskrifterna i brevet den 23 juli 1909 för uppförande av nytt stall vid ridskolan å Strömsholm 41,000 kronor; samt till den jämlikt brevet den 24 september 1909 tillkallade 3,050 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts, har departementet hemställt, att berörda förskjutna belopp (21,500 kronor + 346 kronor 50 öre + 30,999 kronor 5 öre + 20,827 kronor 90 öre + 41,000 kronor + 3,050 kronor =) 117,723 kronor 45 öre måtte ersättas med 114,673 kronor 45 öre från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar och med 3,050 kronor från samma huvudtitels arrende-, jordskylds- och tomtöresmedel, varemot arméförvaltningens civila departement förklarar sig icke hava något att erinra.

Departementa-
chefen.

Emot fortifikationsdepartementets förslag till täckande av ifrågasvarande förskott har jag icke annat att erinra, än att jag anser samtliga ovannämnda förskott tillhopa (3,852 kronor + 117,723 kronor 45 öre =) 121,575 kronor 45 öre böra ersättas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar, vilka därtill lämna tillgång. Jag får därför hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar ett belopp av 121,575 kronor 45 öre må tagas i anspråk till gäldande av förenämnda, förskottsvis utgivna medel.»

Till denna departementschefens, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Åkerman.